

УДК 378.6.018 : 004.77/94

О. ШЕСТОПАЛЮК

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СТРУКТУРИ УНІВЕРСИТЕТУ

Розглянута система неперервної освіти в межах окремого університету як структурного університетського навчального комплексу з урахуванням наступності навчання та використання ІКТ в усіх ланках його діяльності.

***Ключові слова:** інформаційно-комунікаційні технології, освіта, неперервна освіта, наступність, якість освіти.*

Постановка проблеми. Нині в Україні відбувається процес модернізації освіти, який передбачає пошук шляхів і методів реформування професійної освіти, підготовку конкурентоздатного, компетентного фахівця, який би відповідав усім вимогам роботодавця.

Виходячи з того, що є два основних напрями підвищення ефективності професійного навчання виділимо: по-перше, розроблення комплексу «навчаючих» евристик, тобто засобів, що сприяють збільшенню питомого об'єму засвоєної інформації за одиницю часу. По-друге, різке збільшення якості знань, що одержуються. Йдеться не стільки про тематичний зміст одержаних знань – ця задача сама по собі важлива, проте вона порівняно легко розв'язується наявністю стійких зв'язків навчальних закладів із виробництвом, системою підвищення кваліфікації педагогів, зміною навчальних програм, тощо – скільки глибину і надійність засвоєння і розуміння знань [2, с. 255].

Нині формується система неперервної освіти в Україні, що передбачає взаємодію між усіма ланками навчальних закладів, що відкриває можливість створення єдиного освітнього простору навчальних закладів. З іншого боку, перехід до неперервної освіти відкриває нові можливості для реалізації наступності в системі освіти всіх рівнів та актуалізує цю проблему. Тому вельми актуальною є проблема реалізації неперервності та наступності освіти в межах одного навчального закладу – педагогічного університету, її впливу на підвищення якості підготовки майбутніх педагогів.

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що проблемі неперервності освіти присвячені дослідження: С. Алферова, А. Вербицького, Б. Гершунського, І. Зязюна, Г. Ільїна, В. Кременя, М. Кларіна, М. Махмутова, П. Новикова, Н. Ничкало та ін.; розгляду наступності у навчанні присвячені дослідження: С. Батишева, Р. Гуревича, В. Башаріна, А. Беляєвої, В. Борисенкова, А. Киверялга, Н. Кузьміної, В. Серікова, І. Якіманської та ін..

Мета статті полягає в розгляді реалізації системи неперервної освіти та наступності навчання в структурі університетського навчального комплексу та їх впливу на якість підготовки майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Якщо розглядати зміст поняття «неперервна освіта», то, наприклад, в Англії його розглядають як «продовжене», у Швеції – що «поновлюється», у США – «неперервне». Деякі вчені вважають, що неперервна професійна освіта – це соціальний процес, який вимагає перебудови складових ланок освіти.

Неперервна освіта – процес, який охоплює все життя людини, що забезпечує поступовий розвиток творчого потенціалу особистості і всестороннє збагачення її духовного світу, цілеспрямована систематична пізнавальна діяльність щодо освоєння і вдосконалення знань, умінь і навичок, одержаних у загальноосвітніх і спеціальних установах, а також шляхом самоосвіти. Інакше кажучи, неперервна освіта – це освіта впродовж усього життя в умовах швидких змін як засіб адаптації [1, с. 581].

Побудова неперервної освіти в межах навчального закладу – це досить складне завдання, що передбачає пошук нових підходів до перебудови змісту навчання на всіх його етапах.

Процес побудови такої системи має розглядатися в єдності: людей, які повинні постійно навчатися; навчального процесу, організаційних структур та технологій забезпечення їх роботи в поєднанні з традиційною системою навчання. Система неперервної освіти має забезпечувати можливий рух особистості в навчанні та створювати всі необхідні умови для її професійного зростання.

Системи неперервної освіти, що реалізуються в розвинених країнах світу, спрямовані в своїй діяльності на підготовку висококваліфікованих фахівців, які мають певні професійні знання і високу культуру. Ми вважаємо, що головними елементами неперервної системи освіти в навчальному закладі мають бути такі підструктури:

Рис. 1. Структура неперервної освіти у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського

– Керівництво університету розуміє, що одним із перспективних напрямів у системі професійної освіти має стати неперервне навчання студентів: «довузівська підготовка» →

«коледж» → «університет» → «аспірантура» → «докторантура», а також система курсового навчання, яка забезпечує необхідний рівень знань для продовження навчання на більш високому рівні (ступені).

Сучасне суспільство потребує розумної, творчої людини, яка розвиває себе і світ на основі культури та гармонії з навколишнім світом, в його єдності з суспільством і самим собою, з умінням здійснювати прогноз результатів своєї діяльності, нести відповідальність перед суспільством і оточуючою природою. Людина реалізує себе через свою сутність, володіючи необхідними культурними нормами, що дозволяють реалізувати себе через «свою справу» вільно в межах цих норм. Як свідчать дослідження вчених, практиків, ці задачі необхідно розв'язувати в суспільстві вже з дошкільного віку.

Хто ж така успішна людина? Мабуть, та, яка з посмішкою озирається на минуле і з радістю очікує майбутнього.

У більшості успіх людини залежить від закладених ще в дитинстві знань, умінь і навичок. Центр розвитку дитини сприяє формуванню харизматичної, всебічно розвиненої особистості. Дитину можна розвивати в різних напрямках: танцях, музиці, логічному мисленні, правильній постановці мовлення, через розвиток фізичних якостей, спортивних, мистецьких та ін. Тому організація діяльності Центру розвитку дитини може носити багатопрофільний характер, відкриваючи можливість розвитку дитини з дошкільного віку.

Наведемо схему організації багатопрофільної діяльності Центру розвитку дитини:

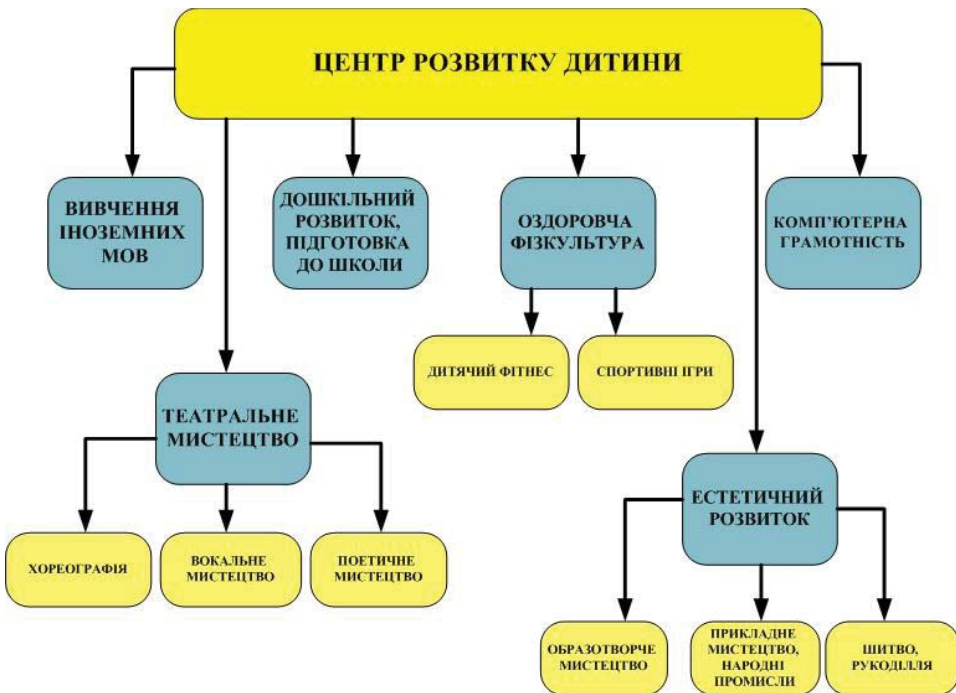

Рис. 2 Схема організації багатопрофільної діяльності Центру розвитку дитини

У подальшому дитина навчається в загальноосвітній школі та має можливість продовжувати свій розвиток паралельно в центрі розвитку дитини.

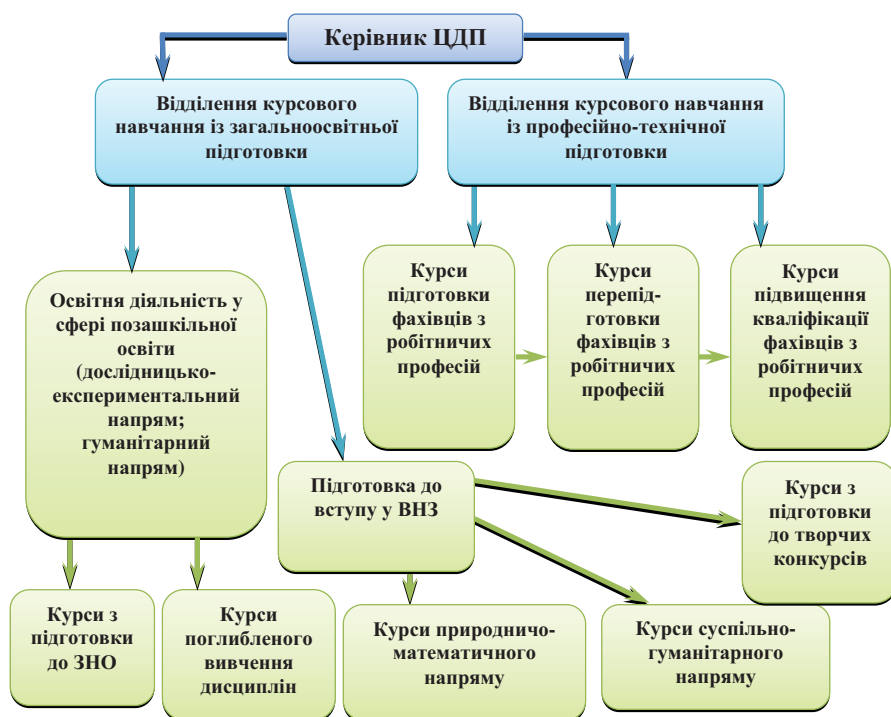
Створена система навчання дає можливість адаптувати її до конкретних регіональних умов, оперативного реагування на запити місцевого ринку праці. Запропонована модель університетського комплексу (рис. 1), дозволяє долучитися до модернізації системи освіти. Враховуючи тісні зв'язки між підструктурами університетського комплексу, створена можливість оперативного розв'язання різноманітних питань: організаційних, кадрових, економічних, науково-методичних та ін.

Функціонування університетського комплексу дозволяє розв'язати низку головних завдань – це рання профорієнтація, формування контингенту; використання професорсько-викладацького складу, здійснення професійної підготовки на рівні вищої освіти та орієнтації на вищий професійний рівень.

Розгляньмо структуру здійснення довузівської підготовки в межах університетського комплексу, що передбачає роботу двох відділень: відділення курсового навчання із загальноосвітньої підготовки та відділення курсового навчання із професійно-технічної підготовки.

Така система курсового навчання дозволяє готувати учнів шкіл і професійно-технічних навчальних закладів до поглибленого вивчення предметів, підготовки до вступу у вищі навчальні заклади, а також одержання професії на рівні «кваліфікованого робітника», поглиблення своїх знань, умінь та навичок.

Для прикладу наведемо структуру центру довузівської підготовки.

Рис. 3. Структура центру довузівської підготовки у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського

З метою організації ефективної роботи всіх ланок університету та інформатизації навчально-виховного процесу, впровадження інноваційних технологій навчання та ін., створені додаткові до традиційних підструктури: аналітико-моніторинговий центр організації навчального процесу, котрий забезпечує аналіз, корекцію, попередження та усунення недоліків, які виявляються під час роботи, розв'язання певних питань, що сприятиме підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців.

Наведемо структуру аналітико-моніторингового центру організації навчального процесу.

Рис. 4. Структура аналітико-моніторингового центру організації навчального процесу

Ураховуючи особливу актуальність і значущість для вітчизняної освіти проблеми інформатизації освітнього простору України та використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальному процесі, їх впливу на якість освіти, в університеті створений інформаційно-обчислювальний центр, що забезпечує роботу корпоративної мережі Інтранет, підтримку та наповнення єдиного інформаційного освітнього середовища (ЄІОС) навчального закладу, роботу всіх підструктур університету та ін.

Наведемо структурну схему інформаційно-обчислювального центру, в якій виокремлені завдання окремих відділів і посадові особи, які відповідають за виконання певного фронту робіт.

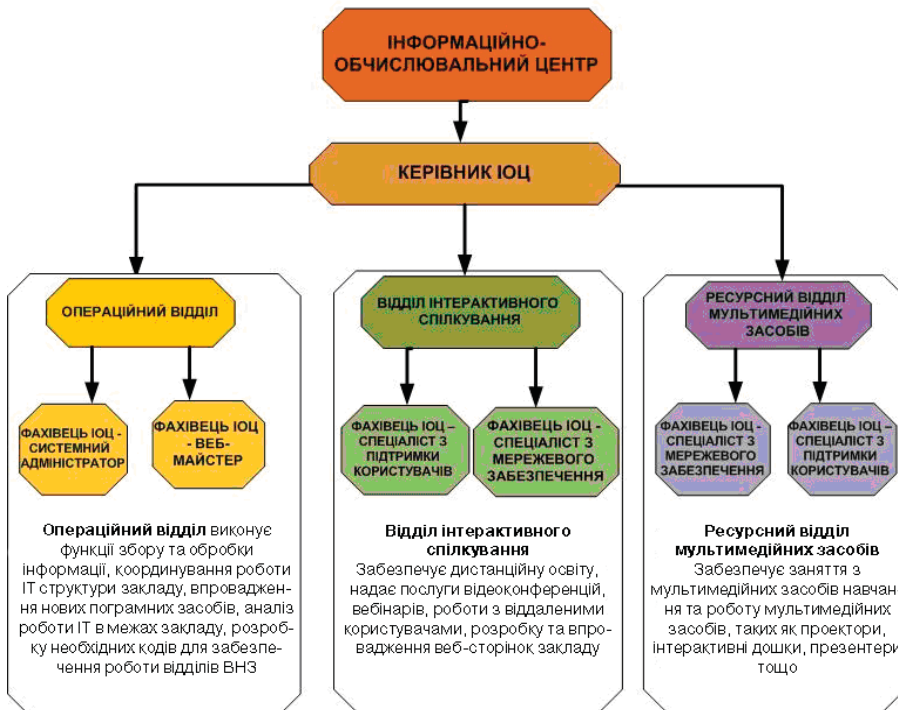

Рис. 5. Структурна схема інформаційно-обчислювального центру

Зупинимось більш детально на особливостях роботи інформаційно-обчислювального центру, що забезпечує:

- навчання, оволодіння ІКТ;
- реалізацію проектів;
- працездатність інформаційних систем навчального закладу;
- надання керівній ланці закладу відомостей про нові можливості ІКТ, управління ними;
- діловодство центру, ведення бюджету ІТ, облік ІТ активів, забезпечення кадрового складу ІТ.

Наведемо характеристику кадрового складу інформаційно-обчислювального центру. Орієнтовно він може складатися з таких фахівців:

- керівник інформаційно-обчислювального центру;
- фахівець з мережевого забезпечення;
- системний адміністратор;
- фахівець з підтримки користувачів;
- Веб-майстер.

Керівник інформаційно-обчислювального центру керує будь-якою діяльністю, що пов'язана з обслуговуванням обчислювальної техніки; контролює процес відбору, установки, підтримки програмного та апаратного забезпечення; контролює зв'язки навчального закладу з іншими організаціями, що надають послуги в сфері ІТ; керує процесом відбору, навчання фахівців відділу, аналізує результати їхньої діяльності; керує процесом навчання співробітників.

Фахівець з мережевого забезпечення визначає проблеми, які виникають у роботі мережі; аналізує вимоги користувачів; координує процес налагодження та підтримки мережевого устаткування, забезпечує сумісність програмного і апаратного мережевого забезпечення; готує бюджет у підзвітній сфері та забезпечує ефективне використання ресурсів; керує менш кваліфікованим персоналом.

Системний адміністратор проводить установку програмного та апаратного забезпечення; здійснює моніторинг та оптимізацію роботи операційних систем обчислювальної техніки, визначає проблеми в програмному забезпеченні; аналізує вимоги користувача, оцінює додаткові можливості щодо поліпшення роботи програмного забезпечення.

Фахівець із підтримки користувачів відповідає за установку і проведення діагностики програмного та апаратного забезпечення; надає технічну підтримку і консультації кінцевим користувачам; несе відповідальність за організацію ремонту комп'ютерної техніки; забезпечує наявність витратних матеріалів для комп'ютерної і оргтехніки; консультує користувачів з технічних питань, проводить введення та збереження необхідної інформації.

Веб-майстер вирішує комплексні питання розробки, підключення, оновлення Веб-сторінок та Веб-сайтів закладу.

Ураховуючи те, що в сучасному світі всі країни зайняли стратегічну позицію розвитку економіки знань, підвищення якості людського потенціалу, загострюється та актуалізується проблема оволодіння та поповнення новими знаннями і вміннями, що допоможуть їй комфортно існувати та бути конкурентоспроможною в економічному просторі інформаційного суспільства, особливо в першій його ланці – освіті. Як проголошено ЮНЕСКО – стратегічні цілі розвитку сучасної людини ґрунтуються на інноваційній діяльності, формуванні ІКТ-компетентності та інформатичної грамотності кожної людини. Вивчення та застосування ІКТ у навчальному процесі сприяє поширенню та акумулюванню знань, поліпшенню якості одержання освіти впродовж усього життя, що відкриває можливість здійснення неперервної освіти, а також оновлення її змісту, форм і методів, досягнення нових навчальних результатів, модернізацію навчальних закладів, а тому одним із основних завдань є формування ІКТ-компетентності викла-

дачів, студентів, керівників та інших працівників навчальних закладів. У зв'язку з цим важливим є системне впровадження та застосування в навчальному процесі програмних засобів навчального призначення, що суттєво змінює технологічну складову методичних систем навчання, оновить способи педагогічної і науково-педагогічної діяльності.

Висновок. Побудова неперервної освіти, зокрема, в окремому навчальному закладі – університеті, використання ІКТ в усіх ланках його навчального процесу суттєво впливає на підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, які відповідають вимогам сучасного інформаційного суспільства.

Список використаних джерел

1. *Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний редактор В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.*
2. *Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз : Монографія / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, С. О. Сисоєва, Я. В. Цехмістер, О. В. Чалий ; за ред. В. Г. Кременя. – К. : Наукова думка, 2003. – 853 с.*

Стаття надійшла до редакції 04. 02. 2012.

Шестопалюк А.

Винницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, Україна

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ВНУТРЕННЕЙ СТРУКТУРЫ УНИВЕРСИТЕТА

Рассмотрена система непрерывного образования в отдельном университете как структурного университетского учебного комплекса с учетом преемственности обучения и использования ИКТ во всех видах его деятельности.

Ключевые слова: *информационно-коммуникационные технологии, непрерывное образование, образование, преемственность, качество образования.*

Shestopalyuk O.

Vinnica State Pedagogical University after named Khotsyubinsky M., Ukraine

IMPROVEMENT OF UNIVERSITY INNER STRUCTURE

The system of continuous education within separate university as a structural university educational complex taking into account learning succession and usage of information communication technologies in all branches of their activity have been considered in the article.

Keywords: *education, continuous education, information communication technologies, succession, education quality.*